

Avdelningen för Kunskapsstyrning för socialtjänsten
Samira Aqil
samira.aqil@socialstyrelsen.se

Regeringskansliet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Socialstyrelsens yttrande över betänkandet Vårt gemensamma ansvar- för unga som varken arbetar eller studerar (SOU 2018:11)

Ert diarienummer U2018/01831/UF

Sammanfattning

Syftet med utredningens förslag är att främja förbättrad samverkan mellan myndigheter, kommuner, landsting och organisationer på nationell, regional och lokal nivå som kan bidra till att utveckla arbetet kring unga som varken arbetar eller studerar.

I remissen har en avgränsning av yttrandesvaret begärts till förslagen:

- Att en utredning ska tillsättas för att utreda kommunernas juridiska förutsättningar att erbjuda ekonomisk ersättning till unga -inom det kommunala aktivitetsansvaret.
- Att en skyldighet att erbjuda avslutande vägledningssamtal för elever som avslutar gymnasiet i förtid eller utan examen ska införas.
- Att Arbetsförmedlingen, Statens skolverk och Socialstyrelsen ska ges i uppdrag att identifiera och föreslå åtgärder där nationellt samordnat stöd kan bidra till stöd för barn och unga i åldern 0 till 25 år som riskerar att få eller som har svårigheter i sin etablering.

Socialstyrelsen tillstyrker förslaget att en utredning ska tillsättas för att utreda kommunernas juridiska förutsättningar att erbjuda ekonomisk ersättning till unga som omfattas av aktivitetsansvaret, men vill i sammanhanget lyfta några frågor som utredningen bör ta hänsyn till.

Socialstyrelsen tillstyrker förslaget att det ska införas en skyldighet för rektorer för gymnasieskolan respektive gymnasiesärskola att se till att elever som riskerar att avsluta sin utbildning utan att fullfölja den, samt elever som riskerar att slutföra sin utbildning på ett nationellt gymnasieprogram utan att erhålla en gymnasieexamen, erbjuds ett avslutande vägledningssamtal.

Socialstyrelsen tillstyrker förslaget att Arbetsförmedlingen, Statens skolverk och Socialstyrelsen, med Statens Skolverk som ansvarig myndighet, ska ges i upp-

drag att gemensamt identifiera och föreslå åtgärder där nationell samverkan mellan myndigheterna kan bidra till bättre och mer sammanhängande stöd till barn och unga i åldern 0 till 25 år som riskerar att få eller som har svårigheter i sin etablering.

9.1 Utredning om ekonomisk ersättning till unga inom det kommunala aktivitetsansvaret

Socialstyrelsen tillstyrker förslaget att en utredning ska tillsättas för att utreda kommunernas juridiska förutsättningar att erbjuda ekonomisk ersättning till unga som omfattas av aktivitetsansvaret genom särskild utredare inom Regeringskansliet eller genom uppdrag till flera myndigheter med Statens Skolverk som ansvarig myndighet.

Vid ett fortsatt utredningsarbete bör vikten av eventuella effekter beaktas som erhållande av ersättning kan få, såsom att unga kan anse att det är bättre att delta i kommunala aktiviteter med ersättning än att studera.

Vidare behöver förhållandet till mottagande av ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen beaktas. Vid beräkning av försörjningsstöd läggs hela hushållets riksnorm och skäliga kostnader ihop och detta belopp minskas med hushållets alla inkomster efter skatt och resultatet visar vilket belopp hushållet behöver i försörjningsstöd. I riksnormen ingår kostnad för livsmedel. Bistånd till resor kan ingå i delen skäliga kostnader. Om den unge får ekonomisk ersättning när hen omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret behöver det beaktas om den ersättningen ska minska det ekonomiska biståndet såsom andra inkomster minskar det ekonomiska biståndet.

Det bör även beaktas att unga som ingår i det kommunala aktivitetsansvaret kan erhålla aktivitetsersättning från Försäkringskassan på grund av nedsatt arbetsförmåga. I denna ersättning kan det ingå ekonomiskt stöd för aktiviteter men inte till resor. Det nya förslaget bör harmoniseras eller komplettera det befintliga regelverket.

10.2 Avslutande vägledningssamtal för elever som avslutar gymnasiet i förtid eller utan examen.

Socialstyrelsen tillstyrker förslaget att det ska införas en skyldighet för rektorer för gymnasieskolan respektive gymnasiesärskola att se till att elever som riskerar att avsluta sin utbildning utan att fullfölja den, samt elever som riskerar att slutföra sin utbildning på ett nationellt gymnasieprogram utan att erhålla en gymnasieexamen, erbjuds ett avslutande vägledningssamtal.

Socialstyrelsen ser positiv på förslaget att även nyanlända unga med tillfälliga uppehållstillstånd ska omfattas av rätten till vägledningssamtal.

Socialstyrelsen önskar påpeka vikten av kunskap och pedagogisk förmåga i vägledningssamtalen för att kunna förklara konsekvenser för ungdomar med kognitiva eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar eller med bristande språkförståelse samt betydelsen om att försäkra sig om den unge har förstått den lämnade informationen. Unga kan ha olika sätt att tillgodogöra sig information och in-

formationen kan behöva lämnas både muntligt och skriftligt och ibland vid flera tillfällen.

11.3 Nationellt samordnat stöd från tre myndigheter

Socialstyrelsen tillstyrker förslaget att Arbetsförmedlingen, Statens skolverk och Socialstyrelsen ska ges i uppdrag att gemensamt identifiera och föreslå åtgärder där nationell samverkan mellan myndigheterna kan bidra till bättre och mer sammanhängande stöd till barn och unga i åldern 0 till 25 år som riskerar att få eller som har svårigheter i sin etablering, med Statens skolverk som sammankallande och huvudansvarig för uppdraget.

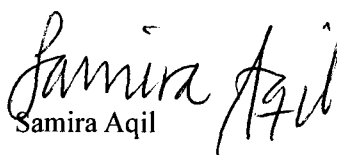
Socialstyrelsen ser positivt på att myndigheterna får i uppdrag att i ett första skede gemensamt identifiera och föreslå åtgärder där nationell samverkan mellan myndigheterna kan bidra till ett bättre stöd till den lokala nivån.

Idag har Socialstyrelsen och Statens skolverk i uppdrag att tillsammans förbättra samverkan mellan elevhälsa, hälso- och sjukvården och socialtjänsten så att barn och unga får tidiga och samordnade insatser. Vidare framgår det av Statens skolverks regleringsbrev för 2018 att Statens skolverk tillsammans med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Myndigheten för delaktighet ska ta fram och genomföra en informations- och fortbildningsinsats med fokus att minska etableringssvårigheter för unga med intellektuell funktionsnedsättning och Socialstyrelsen deltar i detta arbete. I uppdraget till myndigheterna att gemensamt identifiera och föreslå åtgärder där nationell samverkan dem emellan kan bidra till bättre stöd bör erfarenheterna av dess uppdrag tas tillvara.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Olivia Wigzell. I den slutliga handläggningen har avdelningschefen Jenny Rehnman samt enhetschefen Beatrice Hopstadius deltagit. Utredaren Samira Aqil har varit föredragande.

SOCIALSTYRELSEN

Olivia Wigzell

Samira Aqil